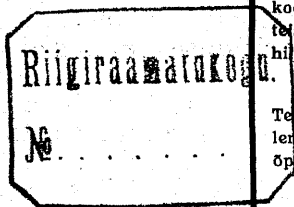

EESTI HARIDUSSÕPRADE SELTSI

TEATAJA

ILMUB VEEBRUARIS, APRILIS, JUUNIS, AUGUSTIS, OKTOOBRI JA DETSEMBRIS

TOIMETUS JA TALITUS:
TALLINN, AIA 5-B,
TELEF. 430-06

Nr. 3

JUUNI / 1937

Tellimine on kohustuslik kõigile Kodukeskkooli ja Kodupõllutöökeskkooli õpilastele mainitud koolide ülalpidaja otsusega 4. II 1937.

Tellimine tuleb uutel õpilastel esitada kahe kuu jooksul kooli astumise päevast arvates, teistel õpilastel aga iga aasta hiljemalt 31. märtsiks.

Tellimise hind aastas on Kr. 1. Tellimise hind arvestatakse kalendariaasta järgi, sõltumata õpilase koolisviibimise ajast.

Ajakirja tellimise raha, mida ei makseta isiklikult talituses, tuleb tellijal kanda Eesti Haridussõprade Seltsi posti jooksuale arvele nr. 268.

Õpilane, kes seatud tähtajaks ajakirja tellimise raha ära ei saada, arvatakse koolist lahkunuks.

EESTI HARIDUSSÕPRADE SELTSI VALJANNE, TALLINN, 1937

Kuidas õppida inglise keelt.

J. Variste.

Võõrkeele õppimine ilma elava eeskujuta on ikka seotud raskustega, sest trükitud sõna ei suuda kunagi asendada vahetut kõnelemist. Suuremaks raskuseks osutub õige hääldamise omandamine, sest ka kõige üksikasjalisem seletus või juhatus ei suuda asendada otseselt kuuldud häälikut ega kirjeldada suu asendit, veel vähem anda kujukat pilti kõnemeloodiast. Loeteldud asjaolud on eriti pidurdavad inglise keele õppimisel, sest selles puudub üksikute vokaalide hääldamises korrapärasus, nagu see esineb teistes keeltes. Ka kõnemeloodia on niivõrd iseloomulik, et ainult kirjelduse varal seda on raske järele aimata.

Neile, kes töötavad kirjalike juhataste järgi, on ainukeseks abiks antud seletused ja V. Ripman'i I lugemikus esinev „Hääldamisõpetus“ (vt. lk.199-209). Selles on antud kõik olulisemad selgitused, mida kirjalikult on võimalik anda, ja seepärast tuleb neid jälgida täpselt, võttes abiks neid eesti keelseid sõnu, kus antud häälikud esinevad. Need on õpilastele ainsaks elavaks eeskujuks ja juhiks antud häälikute omandamisel. Raskem on õppida neid häälikuid, mis emakeeles ei esine. Siin tuleb jälgida piinliku hoolega antud juhatusi, sest väiksemgi väärtatus või kõrvalekaldumine viib vale hääliku juurde ja hiljem on seda viga raske parandada, sest on kergem õppida uut kui midagi ümber õppida.

Foneetiliste sümbolite (häälikmärkide) täpne omadamine on seega iseseisva õppimise olulisimaks eeltingimuseks. Kooli kursuse kestel õpitava sõnavara hulk on piiratud ja kõrgema astme juures on hädatarviline D. Jones'i foneetilise sõnastiku käsitlemine (D. Jones. Engl. Pronouncing Dictionary). Kõik need raskused osutuvad aga kergesti ületatavaks, kui õpilasel ajutigi avaneb võimalus saada õpetajalt vahetuid juhatusi kas tundidest või eksamieelseist häälendamiskursusist osavõtmisega.

Omandatud sõnavara kujuneb kas aktiivseks või passiivseks, vastavalt sellele, kas me oskame tarvitada sõnu kõneluseks või mõistame nende tähendust kas lugedes või kuulates teiste kõnelust. Tarvitusel olevad õpperaamatud on koostatud põhimõttel — rõhutada eeskätt neid sõnu, mis on tarvilised igapäevaseks kõneluseks või esinevad sagedamini tekstis. Seepärast tuleb need omandada, soovitatavalt ühenduses teiste sõnadega, tarbekorral aga ainult mälu tööga, s.o. nende tähendusi ära õppides. Seoses teiste sõnadega avaneb meile sõna õige sisu, seepärast tuleb sõnu õppida eeskätt fraasidena (lausetes). Inglise keel on eriti rikas n.-n. idiomaatseist (keeleomapärasteist) väljendustest, milles avaldub keele tõeline iseloom ja mis sageli ei mahu kindlalt ühegi grammatikalise reegli alla. Tüüpilisimaile ja olulisimaile väljendusile juhitakse tähelepanu tekstis ja tööjuhatuses ning õpperaamatuis esinevais harjutusis.

Harjutused moodustavadki tähtsa osa

sõnavara ja keele idioomide (keeleomapära) omandamisel. Sel põhjusel tuleb nende korralikule täitmisele asuda erilise hoolega. Kui tekib raskusi või arusaamatusi, siis on see kindlaks tunnuseks, et läbitöötatud tekstis ei ole kõike nõutavat ja tarvilist veel omandatud.

Grammatika põhireeglid inglise keeles on lihtsad, võrreldes näit. saksa või prantsuse keelega, ja nende omandamine ei tekita raskusi. Sellest tekib õpilasil sageli väärkujutus ja väärhinnang oma võimete suhtes. Keeleoskuse edasi arenedes muutub olukord keerukamaks. Siin satume arvutule hulgale tüübilistele nähtustele, mis sageli ei paindu ühegi reegli alla ja mis tuleb omandada üksikult ühes oskusega neid rakendada. Tuleb ka silmas pidada seda, et inglasil on kalduvus tarvitada kestvat kõneviisi lihtoleviku asemel ja tehtavikku seal, kus selleks vähegi võimalus avaneb. Esimene oleneb sellest, et nad armastavad asetada endid vastavasse aega ja näha sündmusi ning olukordi jätkuvaina. Edasi on tarviline saada täit selgust oleviku partitsiibi ja gerundiivi sisulises vahekorras ja süveneda infinitiivi tarvitamise üksikasjadesse. Aegade ühtlus lauseis nõuab samuti lähemat käsitlust ja artiklite ning vahemärkide õige tarvitamine eeldab juba keelevaistu tekkimist, olgugi et teatud reeglid siin suurt abi pakuvad.

Keele kirjalik oskus algab õigekirja harjutust, mis on olulise tähtsusega inglise keele õigekirja ja hääldamise suure erine-

vuse tõttu, ja süveneb sõnavaraliste kui ka grammatiliste harjutuste täitmise varal. Küsimuste vastamisele ja muundusharjutustele toetub tagasitõlge, läbitöötatud teksti ümberjutustamine ja lõpuks ettevalmistamata teema vaba käsitus.

Tüübiliste väljenduste rohkuse tõttu osutub inglise keel raskemini õpitavaks kui see esialgu näib. Seepärast hoidugu iga algaja pealiskaudsusest ning süvenegu üksikasjadesse, sageli tähtsusetuna tunduvaisse väljendesse, mis annavad inglise keelele tema tüübilise omapärasuse, mis avaldub selgelt eriti kõnekeeles. Kõneluse võimaluste puudumist aitab asendada suuresti ilukirjanduse, eriti näidendite, kui ka ajakirjanduse lugemine.

Sõnastiku tarvitamine on vältimatu. Algstmel jätkub meililmunud sõnaraamatuist, kuid edaspidi peaks iga tõsine õpilane hankima endale ühe inglise väljaande, kus keele omapärasusi on antud suuremal määral. Selleks sobiks näitena „The Pocket Oxford Dictionary“, 1934. a. väljaanne, mille hind (umbes 3,5 krooni) on väike, võrreldes raamatu tegeliku väärtusega.

Valimised.

Kodupõllutöökeskkoolis valiti meteoroloogia õpetajaks M. U s a i, üldise taimekasvatuse ja mullateaduse, taimekasvatuse ja ühistegevuse õpetajaks m a g. a g r. E. V i n t ning aianduse ja masinduse õpetajaks A. P r i m a.

V. a.

Kodukeskkooli juhatajale.

Tallinn.

Gümnaasiumi lõpetamise puhul palun Teid vastu võtta minu suurim tänu Teie hindamatu kaasabi eest.

Noorena ei olnud mul võimalik majanduslikel põhjusil edasi õppida. Alles 1930. a. asusin tööle, et sooritada gümnaasiumi lõpuksamit. Kuna olin käinud koolis juba vene ajal, millal õpetus oli vene keeles, siis pidin alustama esimesest klassist. Teenistuse tõttu ei olnud õppimine kerge — pidin selleks tarvitama kõik vaba aja. Algul töötasin 3 kaaslasega vilunud õpetajate juhtimisel, kuid 1933. a. lagunes grupp ja siis pidin üksinda edasi töötama. Oli veel tarviline läbi võtta raskem osa, nimelt 4. ja 5. klassi kursus.

Samal aastal astusin Kodukeskkooli, et tööd lõpetada, kuigi kahtlesin, kas seal õppimine annab tagajärgi. Vastu lootusi töö edenes paremini kui arvasin ja kahe aasta järele õnnestus mul sooritada gümnaasiumi lõpueksam.

Tagasi vaadates tehtud tööle pean kinditama, et Kodukeskkool andis hindamatut kaasabi küll suuliste seletustega, kuid veel enam kirjalike juhatustega. Iga arusaamatus selgitati asjalikult, ja tänu nendele juhatustele õnnestus mul saavutada kiiremini oma eesmärk kui algul arvasin.

Kel pole võimalik tarvilises koolis haridust saada, see võib julgesti astuda Kodukeskkooli, kus vähegi hoolsa töö ja hea tahte juures võib jõuda eesmärgile. „Keegi ei ole liiga vana õppimiseks“, ütleb inglise vanasõna, ja selle võtsin endale juhtlauleks.

Üldiselt on õpetamine läbi viidud eeskujulikult. Eriti põhjaliku ettevalmistuse sain ma eesti keeles, mille tõttu sain Riiklikus Katsekomisjonis selles aines parima hinna (väga hea). Kodukeskkoolis võivad eesti keeles end täiendada just need, kes soovivad seda keelt põhjalikult omandada.

E. T.

Omavalitsuse ametnik Paides

Eesti Haridussõprade Seltsi õppeasutustesse on võetud vastu 1. IV kuni 18. V 1937. a.

Abiline, Kristjan,
Allekand, Leonhard,
Anso, Martin,
Aumere, Hubert,
Hanson, Raimond,
Kallas, Endla,
Kask, Herbert,
Kukk, Aleksander,
Lind, Elvi,
Mark, Arvo,
Mosona, Eduard,
Palgi, Osvald,
Rist, Felix,
Runnel, Henn,

Sulg, Alfred,
Tamm, Arved,
Telling, Hermann ja
Tint, Oskar.

Teadaanne Tallinnas ja Nõmmel elavaile Kodukeskkooli õpilasile.

Alates 1. sept. s. a. alustavad tegevust Kodukeskkooli võõrkeelte õpperühmad inglise-, saksa- ja ladina keeles.

Õpilasi, kes neist osa võtta soovivad, registreeritakse kooli büroos „EHS Teataja“ käesoleva numbri ilmumisest alates kuni 31. augustini.

Tunnid neis rühmades on õpilaste soovi kohaselt argipäiviti kas kella 6—8 või 8—10 ning pühapäeviti kella 10—4.

Tunnitasu on 25—35 senti, olenedes õpetatavast keelest, klassist ning õpperühma suuruselt.

Õpperühma ei moodustata, kui selles õppida soovijate arv on vähem kui 10.

Kui ühe aine ühes õpperühmas on õpilasi üle 20, siis moodustatakse selleks aines teine paralleelrühm.

Nime muutmised.

Kodupõllutöökeskkooli juhataja A. Tomberg on endale uueks nimeks võtnud A. Toome ning Kodukeskkooli ja Kodupõllutöökeskkooli tervishoiu õpetaja dr. O. Bekman — O. Peekna.

Eksamite tulemused Kodukeskkoolis.

I—VIII eksamisessioon.

A i n e	Läbisaamine %/0%								Keskmine
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Emakeel . . .	55	62	75	70	88,8	83,3	87	100	77,6
Saksa keel . . .	71	66	40	50	75	83	75	100	70,0
Inglise keel . . .	—	—	—	—	66,6	40	57	87,7	62,8
Ladina keel . . .	—	—	—	—	—	—	75	80	77,5
Matemaatika . . .	48	33	40	50	37,5	66,6	62,5	100	62,2
Loodusteadus ja keemia . . .	100	74	60	80	100	100	100	100	89,3
Tervishoid . . .	—	—	—	—	50	100	100	100	87,5
Maateadus . . .	80	66,6	60	70	57,1	100	100	100	79,2
Ajalugu . . .	90	74	66,6	80	100	100	88,8	100	87,8
Füüsika . . .	—	—	—	—	50	75	40	75	60,0
Filosoofia . . .	—	—	—	—	—	—	66,6	100	83,3
Kodanikuõpetus ja majandust. . .	—	—	—	—	100	100	100	100	100
Kosmograafia . . .	—	—	—	—	—	—	33,3	60	46,6
Joonistamine ja joonestamine . . .	77,7	87	80	80	100	100	100	100	90,6
Riigikaitseline õpetus . . .	—	—	—	—	83	100	100	100	95,7
Võimlemine . . .	—	—	—	—	100	100	100	100	100
Laulmine . . .	—	—	—	—	100	100	100	100	100
Käsitöö . . .	—	—	—	—	75	100	—	—	87,5

Kodupõllutöökeskkooli 1937. a. maikuu eksamite üldkokkuvõte.

väga häid — 8,8%
häid — 23,6%
rahuldavaid — 55,8%
puudulikke — 11,8%

Seega oli keskmine läbisaamise protsent
(8,8% + 23,6% + 55,8%). **88,2.**

Kodukeskkooli õpilaste eksamite tulemused 1937. a. maisessioonis.

Üldse õiendati 82 eksamit, millest oli:

väga häid	—	2,
häid	—	29,
rahuldavaid	—	40,
puudulikke	—	11 ja
nõrku	—	0.

Protsentuaalselt võttes kujuneks eksamitulemuste pilt järgmiseks:

väga häid	—	2,5%
häid	—	35,2%
rahuldavaid	—	48,9%
puudulikke	—	13,4%
nõrku	—	0,0%

Seega oleks sel sessioonil üldine läbisaamise protsent $(2,5 + 35,2 + 48,9)$ **86,6**.

Üksikutes õppeainetes kujunes eksamil läbisaamise protsent alljärgnevalt (klambrites on märgitud eelmiste eksamisessioonide keskmine) :

emakeeles	—	(77,6)	90,0
matemaatikas	—	(62,2)	71,5
saksa keeles	—	(70,0)	62,5
ajaloos	—	(87,8)	100,0
loodusteaduses ja			
keemias	—	(89,3)	100,0
tervishoius	—	(87,5)	100,0
maateaduses	—	(79,2)	83,3
inglise keeles	—	(62,8)	62,5
füüsikas	—	(60,0)	100,0

ladina keeles	—	(77,5)	100,0
vene keeles	—	—	100,0
kodanikuõpetuses ja majandusteaduses	—	(100,0)	100,0
filosoofias	—	(83,3)	100,0
kosmograafias	—	(46,6)	100,0
joonistamises ja joonestamises	—	(90,6)	80,0
laulmises	—	(100,0)	100,0
võimlemises	—	(100,0)	100,0
riigikaitse- lises õpetuses	—	(95,7)	100,0
käsitöös	—	(87,5)	—

Eelpooltoodud arvude kõrvutamisesest nähtub, et läbisaamise protsent sel sessioonil on üle eelmiste aastate keskmise: emakeeles, matemaatikas, loodusteaduses, keemias, ter-
vishoius, maateaduses, füüsikas, ladina kee-
les, filosoofias, kosmograafias ja riigikaitse-
lises õpetuses; alla keskmise: saksa keeles,
inglise keeles ja joonistamises; võrdne kesk-
misele: kodanikuõpetuses ja majandustea-
duses, laulmises ja võimlemises.

Eksamid Kodupõllutöökeskkoolis 1937. a. mais.

25. mail 1937. a. olid Kodupõllutöökesk-
kooli õpilaste eksamite tulemused järgmised:

1. Anorgaanilises keemias õien-
dasid eksami: J. Peetsalu, J. Tamm, ja
V. Oinas.

2. Orgaanilises keemias õien-
dasid eksami: J. Pajuri, S. Kärk, ja F. Kaber.

3. Koduloomade anatoomias ja füsioloogias õiendasid eksami: J. Pajuri, H. Tamm, ja V. Klaving.

4. Taluramatupidamises õiendasid eksami: J. Pajuri.

5. Maamõõtmises ja loodimises õiendasid eksami: H. Tamm ja V. Klaving.

6. Zoologias õiendasid eksami: V. Oinas ja J. Peetsalu. Üks õpilane ei ilmunud eksamile, mistõttu loeti läbikukkunuks.

7. Botaanikas õiendasid eksami: V. Oinas ja J. Peetsalu.

8. Ühiskonnateaduses õiendasid eksami: J. Pajuri ja S. Kärk.

9. Rahvamajandusteaduses õiendasid eksami: H. Tamm ja F. Kaber. Üks õpilane loeti läbikukkunuks.

10. Põllumehes kirjavahetuses õiendasid eksami: J. Pajuri ja V. Oinas. Üks õpilane loeti läbikukkunuks.

11. Füüsikas õiendasid eksami: F. Kaber ja H. Tamm.

12. Tervishoiuõpetuses õiendasid eksami: F. Kaber ja R. Parve. Üks õpilane loeti läbikukkunuks.

13. Ühistegevuses õiendasid eksami: J. Pajuri.

14. Saksa keeles õiendasid eksami: H. Tamm ja V. Klaving.

15. Tehnilises joonestamises õien-
das eksami: H. Tamm.

Eksamikomisjoni eesistuja — Kodupõllu-
töökeskkooli juhataja A. Toomre, liikmed: G.
Puu, M. Usai, dr. O. Peekna, mag. E. Vint,
B. Veeroos ja E. Kana.

Eesti Haridussõprade Seltsi õppe- asutuste õpilasnimekirjast on juhatause otsusega kustutatud:

a) aadressi muutmise teatamata
jätmise pärast:

Paerand, Florida-Elfriede,
Salme, Harry,
Villem Saar, Salme ja
Lepik, Johannes.

b) õppemaksu tähtjaks tasu-
mata jätmise pärast:

Sotter, Linda,
Kiviraiuja, Friida,
Raudjalg, Uno,
Vares, Edgar,
Telling, Liis,
Ahermaa, Adolf,
Rohusaar, Hermann ja
Reining, Richard.

c) koolide ülalpidaja 4. II 1937. a.
otsuse täitmata jätmise pä-
rast „EHS Teataja“ tellimise
suhtes:

Tallo, L.; Hanson, J.; Gildemann, J.; Ka-
jandi, V.; Kapp, F.; Laaniste, H.; Mölder, H.;

Niilo, A.; Ots, E.; Püss A.; Anderson, A.; Antton, I.; Bochmann, H.; Born, B.; Eek, A.; Embach, E.; Ermann, N.; Esop, M.; Espe, N.; Haav, E.; Haavik, E.; Hanko, M.; Heilmann, E.; Hermann, R.; Hirsch, K.; Härma, A.; Iibikus, U.; Ilisson, J.; Indrikson, E.; Ivask, J.; Joonuks, H.; Jäme, E.; Jõeväli, A.; Jõeväli, J.; Jürisalu, B.; Kask, L.; Kiili, K.; Kivi, A.; Klein, V.; Korjus, J.; Kreevald, A.; Kroon, K.; Kuiv, M.; Kulbach, R.; Kulbock, J.; Kuusk, E.; Käsk, N.; Laanela, H.; Lamp, H.; Laping, G.; Lauter, M.; Leilov, O.; Lember, M.; Libene, H.; Liigand, O.; Link, H.; Luther, L.; Maasikas, R.; Melentschuk, L.; Merkulov, G.; Mittus, L.; Mittus, L.; Mänd, R.; Mühlbach, B.; Neuberg, L.; Neuthal, E.; Nõmmik, J.; Orav, R.; Ottis, A.; Paikler, E.; Palis, M.; Palmberg, E.; Park, A.; Parts, J.; Piilmann, S.; Poomann, R.; Potulov, S.; Priimägi, J.; Pöder, R.; Pöder S.; Püümets, E.; Raag, E.; Rava, J.; Reiman, R.; Rent, J.; Roht, J.; Rossin, J.; Saar, K; Saarlo, R.; Saukas, E.; Seeburg, G.; Seemann, T.; Semenjuk, N.; Sepp, J.; Sirel, H.; Siska, E.; Soolau, A.; Säarak, V.; Tambet, F.; Tann, V.; Tiiter, A.; Toiko, H.; Unt, A.; Uustalu, A.; Vaga, M.; Vaikna M.; Vanase, L.; Vellend, H.; Velliste, E.; Vinkelberg, L.; Voitk, E.; Öun.; J. ja Ööpik, R.

d) surmatõttu:

Mutsu, Enn.

e) koolikorra rikkumise pärast:

Vaigo, Aksel.

Eksaminandidest.

1937. a. septembris on kohustatud
eksameile ilmuma järgmised
Kodukeskkooli õpilased:

Erich Sõnna,
Jüri Töldsepp,
Eino Vernik,
Endel Pehme,
Ilmar Mikiver,
Arved Pauklin,
Theodor Kivi,
Harry Kängsepp,
Vahur Laidvee ja
Helmi Moor.

Ekskursioonist.

Nagu õpilaste kirjadest nähtub, on enamikul soov sõita Soome. Mujale minna tahtjaid on nii vähe, et nende soovi ei saa arvestada. Nii sõidame tänavu ainult Soome. Tallinnast väljume 22. VI ning tagasi jõuame 25. VI. Kogu kulu ei ületa 15 krooni. Registreerituks loetakse iga õpilane, kes 12. juuniks tasub ära ekskursiooni maksu — 15 krooni.

Väljaandja: Eesti Haridussõprade Selts.

Vastutav toimetaja: Gustav Puu.

Trükikoda „Sõnavara“, Tallinn, Aia 5-b.

2. juunil 1937.

PARIMAIK KEELTEÕPIKUIK
ISEÕPPIJAIK!

Praktiline soome keele õpik

ühes lugemikuga ja sõnastikuga. (Hääl-
damine, keeleõpetus, sõnavara, lugemik,
sõnastik). Toimetanud mag. Joh. Ravik.
Hind köites Kr. 2.50

ЖИВАЯ РЕЧЬ (Živaja Retš).

Vene keele õpik ja lugemisraamat ise-
õppijaile ning eesti ja saksa koolidele.
Toimetanud pedagoogid G. Aleksejev —
A. Krims — L. Mahoni.

Živaja Rečj I —

õpik algajaile (ilmub 1937. aasta suvel).

Živaja Rečj II-III —

Lugemik ühes sõnastikuga edasijõudnuile.
Hind Kr. 1.75.

Kirjastus- ja koolitarvete MÕÕgihing

„KOOLI-KOOPERATIIV“

Oma kauplus, kirjastus ja laod:
TALLIN, SUUR KÄRJÄ 19, Rahvapangamaja
Posti jooksev arve nr. 459
Telefon 456-32

TÄIELINE VALIK

kõigist Kodukeskkoolis vajalisist õpikuist. Tellimiste
täitmine täpne ja kiire.
